29/03/2021

Στη θεία πανυπερτελειότητα όλα είναι γνωστά και πριν ακόμα γίνουν

/ Ορθόδοξες Προβολές

Στη θεία πανυπερτελειότητα όλα είναι γνωστά και πριν ακόμα γίνουν, αλλά και μέχρι το ατελεύτητο τέλος τους. Σε μας φαίνονται άγνωστα και τρεπτά και ακατάληπτα, εξαιτίας των ποικίλων μεταβολών, που προκάλεσε η πτώση του ανθρώπου, μαζί με την απρόσεκτη και ένοχη διαγωγή του. Αν και τα πάντα υπάγονται στη θεία πρόνοια και κηδεμονία, μεταβάλλονται ανάλογα με την περίσταση, το χρόνο, τον τόπο, τα πρόσωπα και την πολύπλευρη σατανική πανουργία. Κανένας παράγοντας δεν μπορεί να παρεμποδίσει ή να ακυρώσει την περιεκτική πρόνοια του Θεού για την κτίση του. Με τις δικές μας λανθασμένες ενέργειες μεταβάλλονται ανάλογα μόνο οι τρόποι της λειτουργίας των στοιχείων.

Το θείο θέλημα ή η θεία βουλή, αν το αναφέρουμε κλιμακωτά, εμφανίζεται σε τέσσερις μορφές. Πρώτο είναι η θεία ευδοκία, «το κατ’ ευδοκίαν» θέλημα, αυτό δηλαδή που ο Θεός κατ’ εξοχήν θέλει. Δεύτερο είναι η οικονομία, «το κατ’ οικονομίαν» θέλημα, κατά το οποίο πατρικά υποχωρεί ο Θεός, για την αδυναμία μας. Τρίτο είναι η παραχώρηση, «το κατά παραχώρησιν» θέλημα, κατά το οποίο επεμβαίνει ο Θεός και παιδεύει και τέταρτο και πολύκλαυστο είναι η εγκατάλειψη, «το κατ’ εγκατάλειψιν» θέλημα, όταν ο άνθρωπος ζει με αμετάβλητη σκληρότητα

και αναισθησία και προκαλεί την εγκατάλειψη του από το Θεό.

Μέσω του θεοπρεπούς θείου θελήματος εφαρμόζεται και επικρατεί η πανσωστική θεία πρόνοια, αν και η δική μας πτώση διέστρεψε τους λίαν καλούς όρους και τρόπους της ισορροπίας. «Τίς σοφός και φυλάξει ταύτα και συνήσει τα ελέη του Κυρίου;» (Ψαλμ. 106,43).

Ο Θεός, επειδή προγνώριζε τα πάντα, μπορούσε να εμποδίσει την περιπέτεια, που συνέβη στον άνθρωπο, αλλά αυτό θα ήταν κατάργηση της προσωπικής ελευθερίας του. Επειδή ακριβώς τη σεβόταν, άφησε την εκλογή και την προτίμηση στον ίδιο. Είναι, λοιπόν, υπεύθυνος ο άνθρωπος για την πο-λυκύμαντη και κοπιαστική ζωή, είτε εξαιτίας του σκοτισμού της διάνοιάς του, είτε εξαιτίας της εμπα-θούς του διαστροφής και του παραμερισμού της λογικής του διακρίσεως.

Σ’ αυτήν την πολυστένακτη κατάντια, που έ-φθασε ο άνθρωπος, αφού φυσικά χωρίστηκε από το Θεό, δεν απουσιάζει και η παγκάκιστη επιβουλή και επίδραση του σατανά, ο οποίος έχει εξουσία στην κοιλάδα του κλαύθμωνος αυτής της παροικίας μας, δικαίωμα που του παραχωρήσαμε εμείς όταν αποδράσαμε από τον Παράδεισο και τον ακλουθήσαμε. Σαν «θεός του αιώνος τούτου» (Β’ Κορ. 4,4), σύμφωνα με τον Παύλο, ο βύθιος δράκοντας ουδέποτε παύει να επιβουλεύεται και να αποπλανά τον άνθρωπο με ακατονόμαστες προφάσεις. Ειδικά στους καιρούς μας, που το κακό παράδειγμα έγινε νόμος και μεταδίδεται ακαριαία με τα μέσα που υπάρχουν, χρειάζεται περισσότερη προσοχή και προσευχή.

Άρα θεία πρόνοια είναι η πανσωστική και συνεκτική διοίκηση και κηδεμονία του Θεού προς τα κτίσματά του, αισθητά και νοητά, παρόντα και μέλλοντα, στο παρόν και την αιωνιότητα.

Μέσα στη θεία πρόνοια εντάσσεται και η εφαρμογή της θείας δικαιοσύνης, που επεμβαίνει, όταν το παράλογο κυριαρχεί στην ανθρώπινη ζωή. Έτσι η θεία δικαιοσύνη, σαν απόλυτη, το ανακόπτει για το γενικότερο συμφέρον του ανθρώπινου προορισμού. Κάθε τι που υπάρχει, είναι από την αρχή της δημιουργίας του προορισμένο για κάποιο σκοπό. Αυτό το θειο σχέδιο δεν μπορεί να μεταβληθεί, γιατί ο Θεός «τα πάντα εν σοφία εποίησεν».

Αν όμως η ανθρώπινη αφέλεια και η δαιμονική κακουργία προκαλέσουν την παραβίαση του αρχικού σκοπού, τότε η φιλάνθρωπη του Θεού οικονομία, εξαιτίας της μεταμέλειας του ανθρώπου, μεταβάλλεται ανάλογα με το βαθμό της μετάνοιας και της διορθώσεως του σφάλματος και τη θέση της θείας ευδοκίας παίρνει η θεία οικονομία.

Ο Θεός, «θέλων πάντας ανθρώπους σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν»

(Β’ Τιτ. 2,4), προορίζει τα πάντα σύμφωνα με το κατ’ ευδοκίαν θέλημά του, που δεν είναι άλλο παρά ο δρόμος της απόλυτης και αλάνθαστης επιτυχίας και μπορεί να μας χαρίσει «υπερεκπερισσού ων αιτούμεθα ή νοούμεν» (Έφ. 3,20). Όταν ο άνθρωπος πλανηθεί ή αμελήσει το καθήκον του, αντί ο Θεός να αλλάξει την απόφασή του, για το έλεος που του χάρισε, και να τον απορρίψει ως φταίχτη, επεμβαίνει με παιδευτικό τρόπο, για να τον οδηγήσει στη διόρθωση· αυτό αποτελεί κατά τους Πατέρες μας τις λεγόμενες «παιδευτικές ή συμβατικές επιφορές».

Χωρίς να αλλάζει ο Θεός την πατρική του ιδιότητα, ανέχεται τον παραβάτη, αλλά τον πιέζει σε διόρθωση. Τότε εφαρμόζεται το «ον αγαπά Κύριος παιδεύει, μαστιγοί δε πάντα υιόν ον παραδέχεται.» (Παρ. 3,12). Η φιλάνθρωπη του Θεού οικονομία ιατρεύει την αρρώστια της προδοσίας με αρμόδιους πειρασμούς, αντί να απορρίψει τον παραβάτη. Τα πιο πολλά από τα αβυσσαλέα κρίματα του Θεού, μέσω των οποίων διοικείται η παρούσα ζωή ανήκουν, σ’ αυτό το είδος των συμβάσεων. «Μακάριος άνθρωπος ον αν παιδεύσης, Κύριε, και εκ του νόμου σου διδάξης αυτόν» (Ψαλμ. 93,12). Και πάλι: «προ του με ταπεινωθήναι εγώ επλημμέλησα» (Ψαλμ. 118, 67) και «παιδεύων επαίδευσέ με ο Κύριος και τω θανάτω ου παρέδωκέ με» (Ψαλμ. 117,18).Η μετά την πτώση ανθρώπινη τρεπτότητα και η διάνοια, που είναι «εγκειμένη επί τα πονηρά εκ νεότητος ημών» (Γεν. 8,21), είναι οι κύριες αιτίες της ακαταστασίας, που υπάρχουν στην ανθρώπινη ζωή.

Έτσι επειδή δεν πειθόμαστε να παραμένουμε συνεπείς στις υποχρεώσεις μας, παραβιάζουμε τα σχέδια της θείας πρόνοιας και αναγκάζουμε το Θεό να επιφέρει τις συμβατικές επιφορές, που είναι επώδυνες, για να συγκρατήσει την ισορροπία. Αυτό αποτελεί το σταυρό που πρέπει όλοι να βαστάσουμε.

Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, «Συζητήσεις στον Άθωνα», Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 13